

Eesti rõiva-, tekstiili- ja nahatööstus liigub kõrgema lisandväärtusega nišitoodete ja kestlike lahenduste suunas

Eesti rõiva-, tekstiili- ja nahatööstuse (RTN) nõudlust mõjutavad rahvusvaheline hinnakonkurents ja geopoliitiline olukord, karmistuvad keskkonnanõuded ning tarbijate ootused vastutustundlikule tootmisele.

Euroopa konkureerib Aasia odavama masstootdanguga ja peab leidma lahendusi, kuidas tagada, et strateegiliselt oluline tootmine Euroopas püsib. Eesti ettevõtted saavad pakkuda sihtturgude lähedal paindlikku ja kvaliteetset väikeseeriatootmist ning arendada kõrgema lisandväärtusega niši- ja teadmusmahukaid tooteid. Tähtis on säilitada õmblemisoskus ja võimekus toota kriitilise tähtsusega tekstiile, alates vormirõivastest kuni militaarvarustuseeni.

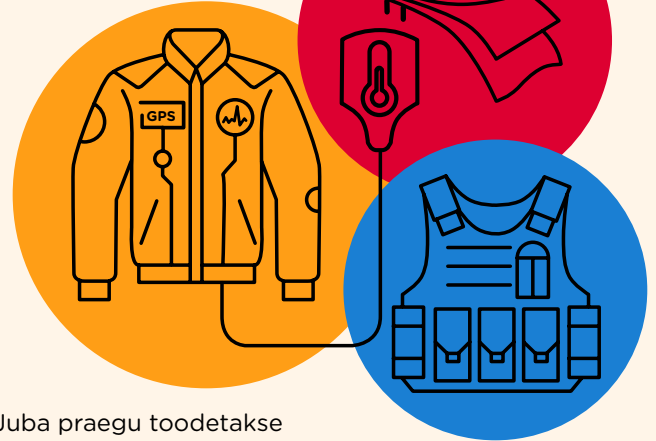
Ületarbimine ja kiirmood koormavad märkimisväärselt keskkonda

Selleks, et keskkonnamõju vähendada, suunab Euroopa Liit uute regulatsioonidega ettevõtteid väärtusahelaid ümber kujundama. Juba toote kavandamisel ja disainimisel tuleb arvestada kogu elutsükliga.

RTN on tööjõumahukas valdkond

Vaatamata tööstuse üldisele automatiseerimisele jääb õmblustöö edaspidigi käsitöömahukaks, sest seda ei saa täielikult automatiseerida.

Eesti võimalus on arendada kõrgema lisandväärtusega tooteid

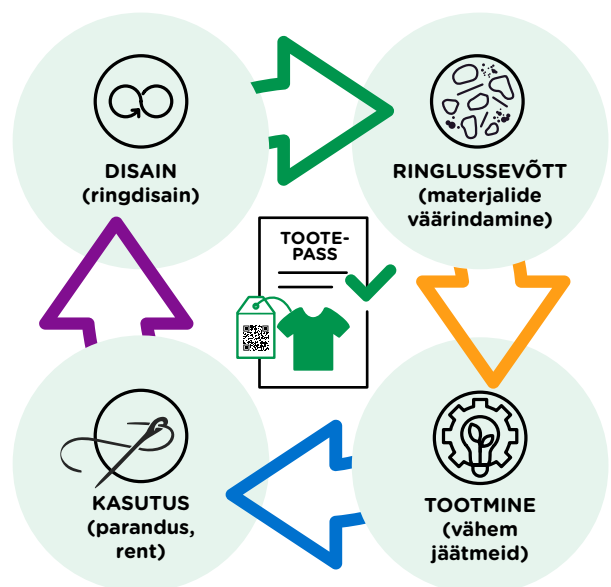
Juba praegu toodetakse Eestis niši- ja teadmusmahukaid tooteid ja materjale.

OSKA prognoosi kohaselt väheneb RTN-i põhikutsealadel hõivatute arv järgmisel kümnendil ligikaudu 2000 töötaja võrra (-27%).

Hõivatute arvu langus tuleneb peamiselt massitootmise vähenemisest. Stabiilsust prognoositakse niši- ja teadmusmahukaid tooteid arendavatele ettevõtetele.

RTN-i põhikutsealadel töötas 2024. aastal 7370 inimest. Kuigi valdkonna tööhõive on pikka aega kahanenud, püsib vajadus uue ja kvalifitseeritud tööjõu järele kõrge.

Prognoosi kohaselt jääb tööstusinseneride, disainerite ja rätsepate hõive stabiilseks, teistel põhikutsealadel see kahaneb. Õmblejate, tehnikute ja inseneride järelkasv on ebapiisav. Rätsepaid koolitatakse arvukalt, kuid valdkonnas rakendatakse vähe.

Põhikutsealade hõiveprognoos ja hinnang tööjõuvajaduse ja -pakkumise tasakaalule

Põhikutseala	Hõivatuid 2024	Hõive muutuse prognoos	Vajadus vs. pakkumine
Disainer-tootearendajad	150	→	Tasakaal
Konstruktorid	40	↓	Turutõrge*
Tehnoloogid	135	↓	Turutõrge
Tööstusinsenerid	45	→	Puudujääk
Tehnikud ja mehaanikud	150	↓ ↓	Puudujääk
Rätsepad	375	→	Turutõrge
Õmblejad	4010	↓ ↓	Puudujääk
Tootmistöötajad ja seadmete operaatorid	1945	↓ ↓	Tasakaal

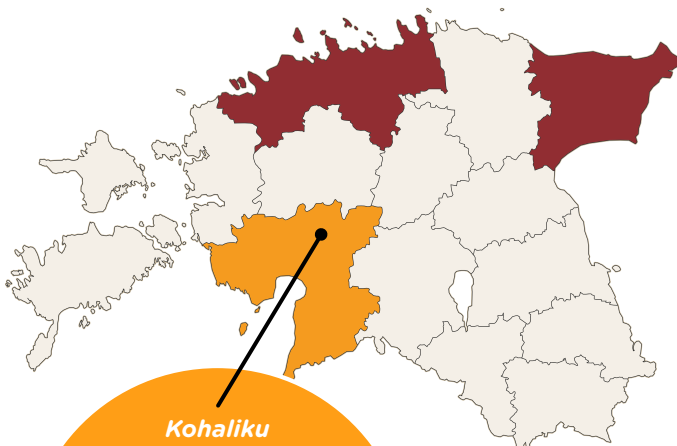
- - püsib stabiilsena (kümne aasta jooksul ± 5%)
 ↓ - keskmine kahanemine (kümne aasta jooksul kuni -20%)
 ↓ ↓ - suur kahanemine (kümne aasta jooksul kuni -30%)

* Turutõrge - vaatamata koolilõpetajate arvukusele on valdkonnas tööjõupuudus
 Allikad: OSKA, töötamise register (põhitöökoht)

Hoolimata hõivatute arvu kahanemisest vajatakse kümne aasta jooksul kokku ligi **1000 uut töötajat**, et asendada vanuse tõttu tööturult lahkujaid.

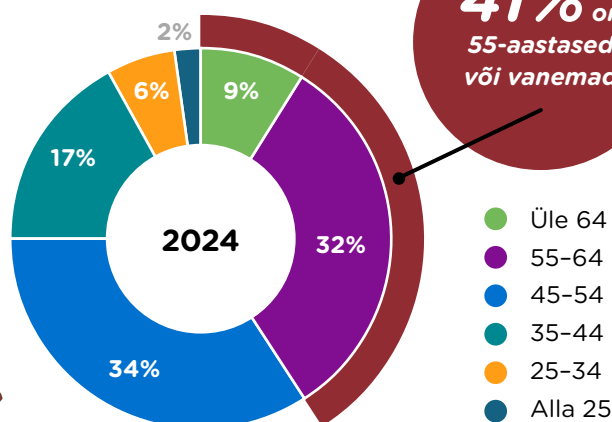

Ettevõtete regionaalne paiknemine ja erialase õppe võimalused piirkonniti ei ole alati vastavuses

Kohaliku tööandjana on olulisem roll **Pärnumaal** (2,5% maakonna töötajaskonnast RTN tegevusalal), kuid õmbleja-õpet seal ei pakuta.

Põhikutsealadel hõivatute vanusejaotus

Pensionile siirduva põlvkonnaga võib kaduda õmblemise kompetents ja aastakümnetega kogunenud oskusteave.

RTN-i töötajate tulevikuoskused

Loovus ja tekstiilialased baasteadmised on vaja siduda automatiseeritud tootmise, digitaalse tootearenduse ja ringmajanduse põhimõtetega.